

Robbert van Empel

‘De tijd om het over AI te gaan hebben is nú’

AI is inmiddels zo slim dat het onze controle te boven dreigt te gaan, schrijft AI-denker Robbert van Empel in *De Grote Verandering*. Toch is het nog steeds mogelijk om de regie in eigen hand te houden. ‘Deel je zorgen met tien invloedrijke mensen uit je netwerk.’

TEKST JEROEN ANSINK // FOTOGRAFIE MIRJAM VAN DER LINDEN

> Wat bedoelt u met de grote verandering uit de titel van uw boek?

We staan op het punt van een enorme paradigmaverschuiving die het gevolg zal zijn van vier fundamentele en elkaar versterkende deelveranderingen. Om te beginnen zijn de ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie sinds de introductie van het baanbrekende ChatGPT alleen nog maar sneller gegaan. Daarnaast wordt schone energie, die je nodig hebt om al die elektriciteitsslurpende AI te laten draaien, in hoog tempo steeds goedkoper. Ten derde dragen we in onze telefoons, smart watches en andere gadgets steeds meer sensoren met ons mee, die AI van de benodigde data kunnen voorzien.

En ten slotte, en dat is misschien nog wel de meest bizarre ontwikkeling van allemaal, heeft de biotechnologie inmiddels een gigantische vlucht genomen, waarmee we ook de organische wereld steeds meer naar onze hand kunnen zetten. Op die manier krijgen we in de toekomst naast artificial ook organoid intelligence. Daarbij bouwen we een computer niet met siliciumchips, maar met menselijke cellen. Die zijn vele malen energiezuiniger dan de meest geavanceerde transistors. Wetenschappers in Australië zijn er al in geslaagd om hersenen in een soort vat te laten groeien. Daarmee kun je computerspelletjes aansturen. De wisselwerking tussen al die verschillende technologische doorbraken zullen leiden tot een gigantische kennisexplosie en toekomst die niet

alleen volstrekt onvoorspelbaar, maar ook onvoorstelbaar is.

> Volgens de befaamde Stanford-futuroloog Roy Amara hebben we bij nieuwe technologie de neiging om de kortetermijneffecten te overschatten en de langetermijneffecten juist te onderschatten. Is dat hier ook het geval?

Wat ik tot nu toe merk is dat de impact ook op de korte termijn al onderschat wordt. Veel voorspellingen rondom AI zijn nog sneller uitgekomen dan verwacht, ook door mij. Waar kunstmatige intelligentie in 2023 nog werd vergeleken met een Nederlandse brugklasser en twee jaar later als een hoogleraar, zien we inmiddels dat AI al in staat is om telkens nieuwe en betere varianten van zichzelf te ontwikkelen, waarmee het hek helemaal van de dam is. Sommige wetenschappers houden bijvoorbeeld al serieus rekening met een toekomst waarbij je, net zoals een appel nu, een iPhone van een boom zult kunnen plukken.

> Toch zien veel mensen AI vooralsnog alleen als een hulpmiddel om Sinterklaasgedichten te schrijven of content voor TikTok te maken.

Dat is een van de risico's die we als samenleving momenteel lopen. Als we niet zien wat er onder de oppervlakte speelt en wat er allemaal al mogelijk is, verhoogt dat de kans dat we AI te weinig of op de verkeerde manier gaan gebruiken, waarmee we de grip op de toekomst dreigen te verliezen. Zo zal de zelfrijdende auto waarschijnlijk een eind maken aan de

chauffeur, een van de meest voorkomende beroepen ter wereld.

Om toezicht te houden op al die autonoom rijdende voertuigen komt daar wellicht de baan van data- of systeemcontroleur voor in de plaats, maar daar zal slechts een fractie van de werklozen mee gediend zijn. De rest zal nog voordat ze goed en wel beseffen wat er is gebeurd naar de zijlijn verbannen zijn.

> U schetst nog meer doemscenario's die zomaar werkelijkheid zouden kunnen worden. Cyberoorlogen, killer-robots, een app waarmee Jan en alleman een besmettelijk virus in elkaar kan knutselen...

Allemaal mogelijk. AI is inmiddels zo slim dat het onze controle te boven dreigt te gaan. In het boek geef ik het voorbeeld van een ingenieur die een AI-programma probeerde uit te schakelen en vervolgens een dreigmail kreeg over een buitenechtelijke affaire die hij zou hebben. Zonder te weten wat chantage was had een tegenstrubbelend systeem zijn persoonlijke correspondentie gescand op zwakke plekken, om die vervolgens te gelde te maken. En een gebrek aan regulering maakt

zo'n doemscenario alleen nog maar waarschijnlijker.

> Hoe kunnen we dan toch zelf de regie houden?

Een van de eerste dingen die je kunt doen is je privacy op orde brengen. Als je het leuk vindt om in een gratis applicatie AI-afbeeldingen van jezelf te maken, besef dan wel dat je gezicht daarmee in het systeem terechtkomt, waardoor het op een gegeven moment mogelijk wordt om jou na te maken en bijvoorbeeld identiteitsfraude te plegen. Als je kiest voor tools waarvoor je betaalt, kun je ervan uitgaan dat je gebruikersdata een stuk beter worden beschermd.

Daarnaast zou ik mensen willen adviseren om elke week een uurtje met AI te gaan experimenteren om kleine probleempjes op te lossen, bijvoorbeeld bij het schrijven van emails of het aansturen van een virtuele assistent. Als we een beter beeld hebben van wat AI precies is, en welke gevaren er al zijn en mogelijk nog komen, kunnen we collectief het gesprek aangaan over wat we hier nu precies mee willen. Als iedereen tien invloedrijke mensen in zijn of haar netwerk benadert, zal die discussie zich verspreiden als een olievlek, om uiteindelijk ook bij de politiek terecht te komen. Beleidsmakers zullen pas in actie komen als ze de druk van onderaf voelen. ¶

De Grote Verandering

Robbert van Empel

Paperback, 144 blz, 1e druk, 2026

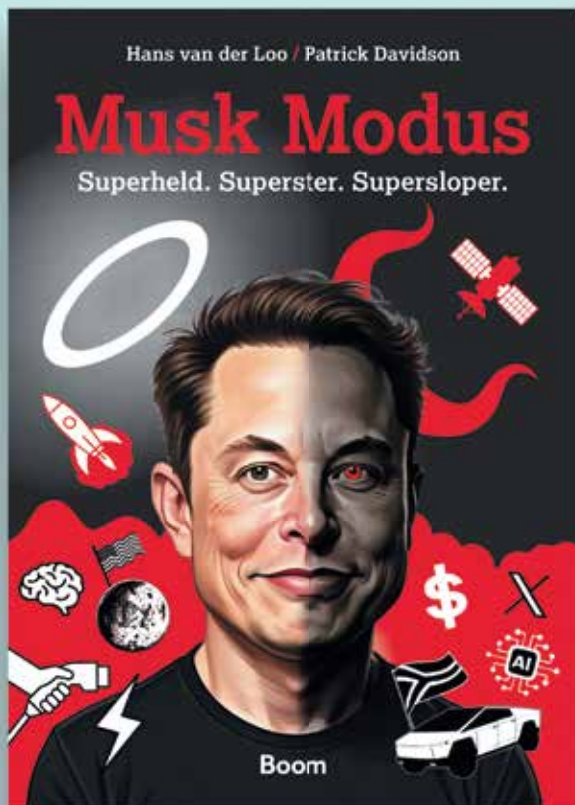
Van Duuren Management,

9789493480148

€ 24,99

 Bestel op managementboek.nl

ADVERTENTIE

MUSK MODUS

Van superheld tot supersloper

'Zijn gedrag lijkt grillig. Tot je de logica erachter ziet. Dan ontdek je hoe consequent hij is.'

Elon Musk bouwt niet alleen bedrijven. Hij bouwt aan systemen die communicatie, ruimtevaart, AI en infrastructuur vormgeven. In Musk Modus onthullen Hans van der Loo en Patrick Davidson het verborgen patroon achter Musks succes, conflicten en groeiende macht. Niet alleen een boek over Elon Musk, maar over de wereld die hij helpt vormgeven. Musk begrijpen is deze tijd begrijpen.

Hans van der Loo en Patrick Davidson | 27,50

Boom

www.managementboek.nl/boom